

להפצת תורתו של הגה"ק
רבי הילל פאללאק זצלה"ה
אבדק"ק טאטעווען
בטל הקודש הילולים

פרי קודש הילולים

בס"ד | פרשת נשא תשפ"ה | גליון מס' 165 | שנה ד'

דברי תורה על פי הספה"ק "קודש הילולים"

גי עמודי העולם כלולים בעמוד התורה

משה רבינו אהרן הכהן ומרים הנביאה. משה הוא עמוד התורה, כי התורה נקראת על שמו (עיי' ילקוט שמעוני על נ"ך רמז תקצד, על הפסוק "וכרו תורת משה עבדי"), אהרן הוא עמוד העבודה, שהוא הכהן הגדול המופקד על העבודה. ומרים היא עמוד גמילות חסדים, שהיא היתה המיילדת העברית "פועה", ונקראה כן "על שם שפועה ומדברת והוגה לולד, כדרך נשים המפייסות תינוק הבוכה" (סוטה יא, ב). ועליה נאמר (שמות א, יז) "ותחיינה את הילדים", כדפירש רש"י "מספקות להם מים ומזון".

ומשום כך הקדים הכתוב את בני קהת לבני גרשון, ואמר "בני גרשון גם הם", ללמדנו שעמוד התורה הוא החשוב מבין שלושת עמודי העולם, ועל ידו אפשר לקיים גם את שאר העמודים.

(ח"ב יג)

נשא את ראש בני גרשון גם הם וגו' (במדבר ד, כב).

"גם הם", משמע שבני גרשון טפלים לבני קהת, וצריך להבין טעם הדבר, שהרי גרשון הוא הבכור, ולמה אינו חשוב כקהת'.

ונראה לפרש, דהנה אמרו חז"ל (אבות פ"א מ"ב), "על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". והעיקר הוא עמוד התורה, שהיא יסוד ותנאי לקיום העולם (שבת פח, א), והיתה גנוזה אצל הקב"ה תתקע"ד דורות קודם בריאת העולם (שם ע"ב). ועוד, שעל ידי התורה יכול לקיים את שאר העמודים - עבודה, כי בזמן הזה שאין לנו קרבנות עומד לנו במקומם לימוד התורה (מגילה לא, ב; מנחות ק, א). וגמילות חסדים, שהיא אין לך גמילות חסדים גדולה ממי שלומד תורה עם אחרים².

ואכן מצינו שמקהת, שהיה אבי נושאי הארון שבו היתה התורה, יצאו

הנותן עיניו במה שאינו שלו יפסיד אף את שלו

וְכָל תְּרוּמָה לְכָל קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה. וְאִישׁ אֶת קֹדֶשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה (במדבר ה, ט-י).

במה שאינו שלו, ועונשו שמפסיד גם את חלק עצמו, וכלשון הפייט (שחרית ליום ב' דשבועות), "קרוץ מחומר מה מועילו, חומד ומתאוה את שאינו שלו, זה שיש לו אינו שלו".

וזהו הרמז בפסוק, "וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל אשר יקריבו לכהן לו יהיה". היינו שלפי האמת, התרומה שייכת לכהן ולא לישראל. אלא ש"ואיש את קדשיו לו יהיו", כלומר שמחסד ד' נוקף כאילו נתן הישראל לכהן משלו. ובזכות זה, "איש אשר יתן לכהן לו יהיה", כלומר ששאר החלקים יישארו אצלו. מה שאין כן אם אינו נותן לכהן חלקו, שאז מפסיד אף חלק עצמו.

ולכן העונש הוא מידה כנגד מידה, למי שאינו נותן לכהן את חלקו, אשתו נעשית סוטה, כי גם הסוטה נתנה עיניה בשאינו שלה, ועונשה שמפסידה אף את שלה, שהיא נאסרת לבעל ולבועל (סוטה ט, א).

(ח"ב טו)

איתא בגמ' (ברכות סג, א), למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומות ומעשרות, לומר לך, כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותן לכהן, סוף נצרך לכהן על ידי אשתו. שנאמר "ואיש את קדשיו לו יהיו", וסמך ליה "איש איש כי תשטה אשתו וגו'", וכתב "והביא האיש את אשתו וגו'".

יש לדקדק בכתוב, למה כפל ושישל "לו יהיה", "לו יהיו", "לו יהיה". ועוד, הרי כל מידותיו של הקדוש ברוך הוא הם מידה כנגד מידה (סנהדרין צ, א), ומה מידה כנגד מידה יש בעונש למי שמונע מתנות כהונה, בכך שאשתו נעשית סוטה.

ונראה לבאר, דהנה לפי האמת חלק הכהנים שייך לכהנים, ולא לישראל שנתן להם את התרומה. אלא שהקב"ה בחסדו נתנו לבני ישראל, כדי שיהיה להם הזכות לתתם לכהנים, וכך תהיה להם זכות ושופות בעבודת הכהנים. אכן אם אין הישראל נותן לכהן את חלקו, הרי נחשב לו להיפך, שנתן עיניו

1. רבינו הגה"ק זצ"ל ציין לדברי המדרש (במדבר רבה ו, א), "אף על פי שגרשון בכור, ומצינו שבכל מקום חלק הכתוב כבוד לבכור, לפי שהיה קהת טוען הארון ששם התורה, הקדימו הכתוב לגרשון, עיי"ש.

2. רבינו הגה"ק זצ"ל ציין לזה מה דאיתא בויקרא רבה (ד, א), "גומל נפשו איש חסד" זה הלל הזקן, שבשעה שהיה נפטר מתלמידיו היה מהלך והולך עמם, אמרו לו תלמידיו רבי להיכן אתה הולך, אמר להם, לגמול חסד עם הדין אכסניא בגו ביתא. אמרו לו, כל יום אית לך אכסניא. אמר להם, והדין נפשא עלובתא לאו אכסניא הוא בגו גופא, ימא דין היא הכא למחר לית היא הכא". ומבאר, שהולל נקט לשון "לגמול חסד עם הדין אכסניא", היינו עם האורח, וכונתו לנשמה. וכן הוא במי שלומד עם אחרים וגומל חסד עם נשמות.

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ד'

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

מתי מועיל דין ערבות להוציא אחרים ידי חובתן

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום.

שאל כזית נקרא מחוייב בדבר ויכול להוציא מי שאכל כדי שביעה, מטעם ערבות. אבל אשה, אם אינה מחוייבת בבהמ"ז, לא תוכל להוציא את האנשים, כי אין לה דין ערבות עליהם. ומשמע מדבריו, שכדי להוציא אחרים הקובע הוא דין ערבות. ואם כן כהנים שהם בכלל ערבות, יוכלו להוציא אחרים בבהמ"ז, אפילו אם נאמר שהחוב שלהם הוא רק מדרבנן.

ונראה לתרץ עפ"י מה שכתבו עוד התוס' (ברכות מח.), וחילקו בין קטן, שגם אם יאכל כדי שביעה אינו נחשב לבר חיובא, על כן אינו יכול להוציא את אביו. לבין גדול, שאם היה אוכל כדי שביעה היה מחוייב בדבר, על כן הוא נקרא בר חיובא, ומעיקר הדין היה יכול להוציא אחרים, אפילו אם לא אכל כלל, מטעם "דכל ישראל ערביין זה בזה", ורק כדי שיוכל לומר "שאלנו משלך", צריך שיאכל כזית כדי להוציאם.

חזינן שלשיתת התוס', הטעם של ערבות לבדו אינו מספיק כדי להוציא אחרים, ורק בגלל שאם היה אוכל כדי שביעה היה מחוייב בדבר, על כן מטעם ערבות יכול להוציא אפילו כשאכל רק כזית. ולפי שיטתם הניחו התוס' בתימה, שכהנים ולויים שלא נטלו חלק בארץ, לא יוכלו להוציא אחרים. ודין ערבות לא יהני לגביהם, אם אין שום מציאות שבה הם מחוייבים מדאורייתא. וזהו ששנינו (ר"ה בט.), זה הכלל, כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן. וקל להבין.

איתא בגמרא (ברכות כ.), אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ע, כתוב בתורתך (דברים י, יז) 'אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד', והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב 'ישא ה' פניו אליך'. אמר להם, וכי לא ישא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (שם ח, י) 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך', והם מדקדקים על עצמם, עד כזית ועד כביצה.

עוד מצינו שם בגמרא בענין חיוב ברהמ"ז, אמר ליה רבינא לרבא, נשים בברכת המזון דאורייתא או דרבנן. למאי נפקא מינה, לאפוקי רבים ידי חובתן. אי אמרת דאורייתא, אתי דאורייתא ומפיק דאורייתא. ואי אמרת דרבנן, הוי שאינו מחוייב בדבר, וכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן וכו', עי"ש היטב.

וכתבו התוספות, נשים בברכת המזון דאורייתא או דרבנן - פירש הקונטרס, דסלקא דעתך דלא מחייבי מדאורייתא, משום דכתיב (שם) 'על הארץ הטובה', ונשים לא נטלו חלק בארץ וכו'. ותימה, כהנים ולויים נמי תיבעי, שהרי לא נטלו חלק בארץ, וא"כ לא יוצאו אחרים ידי חובתן בברכת המזון.

והקשה הגאון בעל בית שמואל זצללה"ה על תמיהתם, דמדוע לא יוכלו כהנים ולויים להוציא אחרים, הרי כבר כתב הרא"ש (ברכות פ"ג סי' יג), שאיש

דברי ברכה מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח ברוך שטיינמץ הי"ו [ב"ר יהודא ארי' ז"ל ותבדלחט"א מרת ר. שטיינמץ תחי'] לרגל נישואי הנכד-הבן החתן חיים מאיר נ"ו
עב"ג הכלה תחי' בת הרה"ח אלימלך פינחס פרויליך הי"ו

הרה"ג אהרן גאנץ שליט"א ולבנו הרה"ח צבי הי"ו לרגל הולדת הנכדה-הבת תחי'

הרה"ח חנינא צבי פרקש הי"ו ולחתנו הרה"ח משה שטרן נ"ו ולחתנו הרה"ח אשר זעליג צייגר הי"ו
לרגל הולדת הנין-הנכד הבן נ"ו

הרה"ח משה צבי בנימין הי"ו ולבנו הרה"ח יעקב הי"ו
ולנכדיו הרה"ח יוסף הי"ו והרה"ח חיים יחזקאל הי"ו והרה"ח ארי' הי"ו
לרגל הולדת הננים-הנכדים הי"ו

יהי רצון שיזכו לרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם,
ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

נא להתפלל וללמוד לזכות הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות
כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו
למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קודש הילולים בהקדמה)